

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan luonnonsuojelulakiin tehtäväksi eräitä kiireellisiksi katsottavia muutoksia. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi ensinnäkin uudesta perustuslaista johtuvat muutokset. Lakia ehdotetaan tarkistettavaksi myös Euroopan yhteisön komission Suomalle tekemän huomautuksen johdosta. Lisäksi ehdotetaan päätäntävaltaa eräissä asioissa siirrettäväksi valtioneuvoston yleisistunnolta

ympäristöministeriölle. Lajisuojaeluun liittyvistä vaihdannan kielloista annettavien poikkeusten myöntäminen ehdotetaan siirrettäväksi Suomen ympäristökeskukselta alueellisille ympäristökeskuksille.

Ehdotettu laki on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Nykyinen luonnonsuojelulaki (1096/1966) on ollut voimassa vuoden 1997 alusta lähtien. Lakiin on sen voimaantulon jälkeen tehty toistaiseksi vain vähäisehköjä tarkistuksia. Tarve tiettyjen muutosten tekemiseen on kuitenkin ilmeinen. Tähän esitykseen sisältyvät tällä hetkellä kiireellisimmiksi katsottavat muutokset. Lakia on kuitenkin tarpeen tarkistaa myöhemmin myös eräiltä muilta osin.

Esitykseen sisältyvät ensinnäkin tietyt, 1 päivänä maaliskuuta 2000 voimaan tulleesta uudesta perustuslaista johtuvat muutokset. Perustuslain 80 §:n säännöksen mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia laissa säädetyin valtuuden nojalla. Laki ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan sanonnaltaan perustuslain mainittua säännöstä.

Euroopan yhteisön komissio on käynnistänyt useita valvontamenettelyitä Suomen valtiota kohtaan. Eräät näistä liittyvät siihen, että Suomi ei kansallisessa lainsäädännössään ole täysimääräisesti pannut täytäntöön asianomaisia yhteisön direktiivejä. Luonnonsuojelun osalta tämä koskee luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suo-

jelusta annettua neuvoston direktiiviä 92/43/ETY (*luontodirektiivi*). Esitykseen sisältyy ehdotus lain säännöksen tarkistamiseksi vastaamaan luontodirektiivistä johtuvia velvoitteita komission esittämällä tavalla. Muutos koskee ympäristövaikutusten arvioinnin ja Natura 2000 -alueita koskevan arvioinnin välistä suhdetta.

Valtioneuvosto on vuosina 1998, 1999 ja 2002 tehnyt päätökset yleiseurooppalaisen Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä. Valtioneuvoston päätöksistä johtuva verkoston käytännön toimeenpano on käynnistynyt. Tähän liittyen lakia ehdotetaan muutettavaksi eräiden käytännön toteuttamistoimien osalta joustavampaan suuntaan. Muutokset koskevat Natura 2000 -alueiden lunastamista sekä mainittujen alueiden luonnontieteellisten tietojen tarkistamista koskevaa päätöksentekoa.

Esitykseen sisältyy lisäksi eräitä vähäisempiä tarkistuksia lain lajisuojelua koskevaan lain 6 lukuun. Niiden tarkoituksena on yksinkertaistaa viranomaisten menettelyä.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia, organisaatorisia- eikä henkilöstövaikutuksia.

Ympäristöön kohdistuviin vaikutuksiin liittyen esityksellä mahdollistettaisiin Natura 2000 -verkoston joustavampi toteuttaminen. Lain 68 § jo edellyttää, että Natura 2000 -verkostoon sisällytetyillä alueilla on toteutettava suojelutavoitteita vastaava suojelu mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kuudessa vuodessa siitä, kun Euroopan komissio tai neuvosto on hyväksynyt alueen yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeus-, valtiovarain-, ulkoasiain-, sisäasiain-, maa- ja metsätalous- sekä puolustusministeriöiltä, Metsähallitukselta, Suomen ympäristökeskukselta, alueellisilta ympäristökeskuksilta, Suomen kuntaliitto ry:ltä, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto ry:ltä, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund-SLC rf:ltä, Maanomistajain liitto ry:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry:ltä, Natur och Miljö rf:ltä, Maailman Luonnon Säätiön (WWF) Suomen rahastolta sekä Birdlife Suomi ry:ltä.

Useimmilla lausunnonantajilla ei ole ollut enemmälti huomauttamista ehdotettuihin pykäliin. Poikkeuksena on kuitenkin ehdotuksen 49 §:n 1 momentti, joka koskee luontodirektiivin liitteessä IV(a) lueteltujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelua. Maa- ja metsätalousministeriö on katsonut, että pykälän muuttamisesta tulisi tässä vaiheessa kokonaan luopua. Maanomistajatahoja edustavat järjestöt vastustavat ehdotettua muutosta lain 64 §:ään. Lisäksi joissain lausunnoissa on esitetty eräitä esitykseen sisältymättömiä pykälämuutoksia.

Lausuntojen perusteella esityksestä on poistettu lain 49 §:n 1 momentin muutos.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Ulkoasiainministeriössä on valmisteilla hallituksen esitys laiksi Suomen talousvyöhykkeestä sekä siihen liittyväksi lainsäädännöksi. Talousvyöhyke kattaisi Suomen aluevesiin välittömästi liittyvän merivyöhykkeen. Suomella olisi ko. vyöhykkeellä kansainvälisen oikeuden mukainen lainkäyttövalta meriympäristön suojeluun ja meritieteelliseen tutkimukseen nähden. Mainittuun esitykseen liittyy muun ohella ehdotus luonnonsuojelulain 17 §:n muuttamiseksi, mikä tarkoittaa sitä, että pykälän mukainen muu luonnonsuojelualue voitaisiin perustaa myös Suomen talousvyöhykkeelle. Perustaminen tapahtuisi valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa oleva pykälä mahdollistaa myös sen, että Metsähallitus voi perustaa hallinnassaan olevan enintään 100 hehtaarin suuruisen alueen luonnonsuojelualueeksi. Samoin puolustusministeriö voi päättää hallinnassaan olevan alueen perustamisesta luonnonsuojelualueeksi. Uudesta perustuslaista kuitenkin jo edellä todetuin perustein johtuu, että oikeussääntöjen antaminen kuuluu tasavallan presidentille, valtioneuvostolle tai ministeriölle. Puolustusministeriön hallinnassa olevat alueet on puolestaan siirretty joko Metsähallituksen tai Senaattikiinteistöjen hallintaan. Pykälä on tarkoitettu tarkistaa nykyolosuhteita vastaavaksi tässä yhteydessä, koska pykälän pääperiaatetta talousvyöhykkeen osalta täydennetään tämän lainsäädäntökokonaisuuden yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

39 §. *Rauhoitussäännökset.* Pykälän 3 momentin mukaan ympäristöministeriön päätöksellä on voitu kieltää selkärangattoman eläimen luonnonsuojelun kannalta haitalliset pyyntikeinot. Uusi perustuslaki edellyttää, että tämänkaltaiset oikeussäännöt annetaan asetuksella. Tämän vuoksi momentin säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että sanotut kiellot annettaisiin ympäristöministeriön asetuksella.

40 §. *Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin.* Pykälän 1 momentin voimassa olevan sanamuodon mukaan kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun, mutta se voidaan toimittaa poliisille tai tutkittavaksi kuolinsyyn toteamiseksi. Käytännössä säännös tulee sovellettavaksi vain eräiden pienten nisäkäslajien, kuten siilin ja myyrien, osalta. Kuolleena tavattujen lintujen haltuunottoa sääntelee, yhteisöläinsäädännöstä johtuen, lain 49 §. Viimeksi mainitussa säännöksessä ei ole mainintaa poliisista. Maininta poliisista tulisi poliisille turhaa työtä aiheuttavana ja käytännössä tarpeettomana poistaa pykälän 1 momentista. Pykälän soveltamisalan piiriin kuuluvat eläimet voitaisiin edelleen, jos siihen on tarvetta, toimittaa esimerkiksi luonnontieteelliselle keskusmuseolle tai eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitokselle kuolinsyyn selvittämiseksi.

44 §. *Uhanalaisten lajien kansainvälinen kauppa.* Samasta syystä kuin edellä 39 §:n kohdalla ehdotetaan pykälän 3 momenttia tarkistettavaksi siten, että siinä tarkoitetut määräykset Euroopan yhteisön asetuksen täytäntöönpanosta annettaisiin ympäristöministeriön asetuksella. Selvyyden vuoksi ehdotetaan lainkohdan toinen virke täsmennettäväksi siten, että siitä käy ilmi Luonnontieteelliselle keskusmuseolle annettavien asiantuntijatehtävien koskevan Euroopan yhteisön asetuksen täytäntöönpanoa.

49 §. *Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset.* Pykälän 3 momentissa säädelty poikkeusten myöntäminen eläin- ja kasvilajien suojelua koskevista säännöksistä kaippa selkeyttämistä. Lain 48

§:n 2 momentissa ja 49 §:n 3 momentissa säädetyissä tapauksissa poikkeuksen myöntävä viranomaisena on alueellinen ympäristökeskus. Poikkeusten myöntäminen 49 §:n 2 momentissa tarkoitetuista vaihdannan kielloista on pykälän voimassa olevassa 4 momentissa kuitenkin annettu Suomen ympäristökeskuksen tehtäväksi. Hallinnon tarkoituksenmukainen järjestäminen edellyttää, että lajisuojelusta johtuva poikkeusten myöntäminen keskitettäisiin alueellisille ympäristökeskuksille, mikä samalla tältä osin vapauttaisi Suomen ympäristökeskuksen sille paremmin sopivien tehtävien hoitoon.

52 §. *Valtion lunastusoikeus.* Luonnonsuojelulakia uudistettaessa omaksuttiin se kanta, että valtioneuvoston yleisistunnon lupaa lunastamiseen ei tarvita silloin, kun lunastus perustuu luonnonsuojelusuunnitelmaan, jonka se on aiemmin hyväksynyt. Tällöin lunastuksesta päättää ympäristöministeriö. Myös muussa uudemmassa lainsäädännössä, kuten uudessa maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999), toimivaltaa lunastusasioissa on siirretty ministeriötasolle.

Luonnonsuojelulain terminologiassa Natura 2000 -verkosto ei ole lain 7 §:ssä tarkoitettu "luonnonsuojeluohjelma", vaikka se osittain voidaan niihin rinnastaa ja siihen sovelletaan eräitä luonnonsuojeluohjelmia koskevia säännöksiä. Kun Suomen Natura 2000 -verkosto Suomen osalta on nyt vähäistä osaa lukuun ottamatta lainvoimainen ja laissakin on edellytetty Natura 2000 -verkostoon sisällytettyjen alueiden suojelun toteuttamista mahdollisimman nopeasti, on perusteltua, että lunastusmenettely sen osalta saatetaan samanlaiseksi kuin valtioneuvoston hyväksymien suojeluohjelmien kohdalla. Asian vieminen uudelleen valtioneuvoston yleisistuntoon ei ole myöskään tarpeen maanomistajien oikeusturvan vuoksi, koska ympäristöministeriön päätöksen lainmukaisuus voidaan aina saattaa korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi vastaavasti kuin valtioneuvoston yleisistunnon päätöksenkin kohdalla asia on. Valtioneuvostosta annetun lain (78/1922) 8 §:n mukaan yleisistunnossa ratkaistavaksi voidaan myös yksittäistapauksessa siirtää

muutoin ministeriön päätettäväksi kuuluva asia, jos sen katsotaan olevan niin laajakantoisen tai periaatteellisesti tärkeä, että se olisi ratkaistava yleisistunnossa. Siirtämisestä päättää yleisistunto pääministerin tai asianomaisen ministerin esityksestä.

Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 2 momenttiin lisäystä, jossa Natura 2000 -verkosto lunastusmenettelyn osalta rinnastettaisiin valtioneuvoston hyväksymiin luonnonsuojeluohjelmiin. Lainkohdan sanamuotoa ehdotetaan lisäksi selkeytettäväksi muun muassa oikeusministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön lausuntojen mukaisella tavalla siten, että lunastus ympäristöministeriön päätöksellä olisi mahdollista vain luonnonsuojelualueen perustamista varten.

64 §. *Natura 2000 -verkosto.* Luonnonsuojelulain 64 §:n 2 momentin mukaan, verrattuna lain 8 §:n 3 momenttiin, alueiden sisällyttämisestä Natura 2000 -verkostoon päättää valtioneuvosto yleisistunnossa. Säännöksiä on tulkittu niin, että sama koskee alueiden tietolomakkeilla annettavia luonnontieteellisiä tietoja. Tietolomakkeet, joissa ilmoitetaan komissiolle kutakin Natura 2000 -aluetta koskevia luonnontieteellisiä tietoja, ovat osa valtioneuvoston päätöksentekoa.

Luonnossa, myös suojelluilla alueilla, tapahtuu jatkuvasti muutoksia. Tietyltä alueelta saattaa jokin eläin- tai kasvilaji hävitä tai sinne voi kotiutua myös uusia lajeja. Myös olevien lajien yksilöiden määrät voivat tietyn ajanjakson puitteissa vaihdella huomattavastikin. Luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 2 §:ssä edellytetty Natura 2000 -alueiden seuranta ja siihen liittyvä tarkempi tutkimus- ja havainnointi tuovat myös uutta tietoa alueen luontotyypeistä sekä eläin- ja kasvilajeista.

Euroopan yhteisön komissio on Suomelle lähettämässään kirjeissä (22 päivänä joulukuuta 2000 ja 6 päivänä kesäkuuta 2001) edellyttänyt, että Natura 2000 -alueiden tietolomakkeilla annettuja tietoja täydennetään ja tarkistetaan niin, että ne vastaavat todellisuutta. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi riidanalaisessa asiassa vedota omaan virheeseensä tai laiminlyöntiinsä.

Edellä esitetyistä syistä johtuu, että Natura 2000 -alueiden tietolomakkeilla olevia luonnontieteellisiä tietoja on aika ajoin tarkistet-

tava. Valtioneuvoston työskentelyn kehittämistä koskevat periaatepäätökset edellyttävät, että yleisistunnossa ratkaistaan maan kannalta laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat. Tämän perusteella vähempi-merkityksellisiä asioita on järjestelmällisesti siirretty ratkaistaviksi ministeriöissä. Kun valtioneuvosto on yleisistunnossaan hyväksynyt tietyn alueen sisällytettäväksi Natura 2000 -verkostoon, sen tietolomakkeella olevien luonnontieteellisten tietojen tarkistaminen vastaamaan muuttunutta tosiasiallista tilaa on asia, joka tulisi päättää ministeriötasolla.

Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jonka mukaan Natura 2000 -verkostoon sisällytettyä aluetta koskevien luonnontieteellisten tietojen muuttamisesta päättää ympäristöministeriö. Natura 2000 -alueen luokkaa koskevan merkinnän (niin sanotut SCI ja SPA -alueet) lisääminen tai muuttaminen on sitä vastoin katsottava päätökseksi uudesta alueesta, ja se tehtäisiin sen vuoksi edelleen valtioneuvoston yleisistunnossa. Tietojen muuttaminen koskisi vain sellaisia Natura 2000 -alueita, joiden osalta valtioneuvoston päätös on lainvoimainen.

Päätöksenteon siirtäminen ympäristöministeriölle ei heikentäisi maanomistajien oikeusturvaa. Maanomistajia ja muita, joiden oikeuteen tai etuun asia saattaa vaikuttaa, on kuultava hallintomenettelylain (598/1982) mukaisesti ennen päätöksentekoa. Ympäristöministeriön päätöksestä voi, kuten valtioneuvoston yleisistunnonkin päätöksestä, valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Pykälän 3 momentin viittaussäännöstä ehdotetaan täydennettäväksi tätä koskevalla maininnalla.

65 §. *Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi.* Pykälällä on pantu täytäntöön luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty hankkeiden ja suunnitelmien Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi. Pykälän 1 momentin voimassa olevan sanamuodon mukaan jos hanke tai suunnitelma, joko yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa, todennäköisesti merkittävästi heikentää Natura 2000 -alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on, jollei hankkeeseen ole sovellettava ympäristövai-

kutusten arvioinnista annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset.

Viittauksella ympäristövaikutusten arvioinnissa annetun lain mukaiseen arviointimenettelyyn oli tarkoitus välttää Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten kaksinkertainen arviointi. Säännöksen epäselvä sanamuoto on kuitenkin antanut aiheita virheellisiin tulkintoihin, joihin Euroopan yhteisön komissiokin on kiinnittänyt huomiota. Lainkohta on eräissä tapauksissa ymmärretty niin, että pelkkä ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukainen vaikutusten arviointi riittäisi täyttämään luonnonsuojelulakiin perustuvan velvoitteen. Suomelle lähettämässään virallisessa huomautuksessa (kirje SG 2001 D/260439, 24 päivänä lokakuuta 2001) komissio kiinnittää huomiota siihen, että luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin sanamuoto ei vastaa luontodirektiivin vaatimuksia. Sellaisia hankkeita ja suunnitelmia, joihin on sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetun lain mukaista arviointia, ei voida vapauttaa velvoitteesta laatia asianmukainen arviointi vaikutuksista Natura 2000 -alueeseen. Komissio korostaa, että direktiivin 6 artiklan 3 kohdan nojalla tehty päätös voi perustellusti pohjautua ympäristövaikutusten arviointiin ainoastaan, jos se sisältää sellaisen kirjallisesti eritellyn ja perustellun arvion vaikutuksista alueen suojelutavoitteisiin, joka on 6 artiklan 3 kohdan mukainen.

Suomi on vastauksessaan komissiolle 17 päivänä joulukuuta 2001 ilmoittanut, että valtioneuvosto on valmis esittämään täsmennystä kyseessä olevan lainkohdan sanamuotoon.

Lain 65 §:n 1 momentin sanamuoto ei edellä todetun mukaisesti ole riittävän yksiselitteinen ja antaa mahdollisuuden virheellisiin tulkintoihin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sen ensimmäisessä virkkeessä oleva, ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun lakiin viittaava sivulause poistetaan. Sen sijaan mainitun momentin loppuun ehdotetaan lisättäväksi uusi virke, jonka mukaan lainkohdassa tarkoitettu arviointi voidaan tehdä myös osana ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä. Se edellyttää, kuten muissakin Natura 2000 -arvioinneissa, luontotyyppi- ja lajikohtaista arviointia hankkeen tai suunnitelman vaikutuksista Natura 2000 -alueeseen. Myös tällöin arvioinnin johtopäätökset sitovat päätöksentekoa luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa ja luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun luonnonsuojelulain (1096/1996) 39 §:n 3 momentti, 40 §:n 1 momentti, 44 §:n 3 momentti, 49 §:n 4 momentti, 52 §:n 2 momentti, 64 §:n 3 momentti ja 65 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 44 §:n 3 momentti ja 64 §:n 3 momentti laissa 492/1997 ja 65 §:n 1 momentti laissa 371/1999, sekä

lisätään 64 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 492/1997, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

39 §

Rauhoitussäännökset

Selkärangattoman eläimen sellainen pyyntikeino, joka luonnonsuojelun kannalta on haitallinen, on kielletty. Tarkemmat säännökset kielletyistä pyyntikeinoista annetaan ympäristöministeriön asetuksella.

40 §

Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin

Kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun. Sellainen eläin voidaan kuitenkin toimittaa valtion tutkimuslaitokselle tutkittavaksi kuolinsyyn toteamiseksi.

44 §

Uhanalaisten lajien kansainvälinen kauppa

Ympäristöministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun neuvoston asetuksen täytän-

töönpanemisesta. Ministeriö voi päättää antaa Luonnontieteelliselle keskusmuseolle mainitun neuvoston asetuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiantuntijatehtäviä.

49 §

Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset

Alueellinen ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen tämän pykälän 2 momentin kiellosta direktiivin artikkelissa 16 (1) mainituilla perusteilla. Vastavasti lintudirektiivin artikkelissa 1 tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus sanotun direktiivin artikkelissa 9 mainituilla perusteilla.

52 §

Valtion lunastusoikeus

Ympäristöministeriön päätöksellä saadaan luonnonsuojelualueen perustamista varten lunastaa alue, joka sisältyy lainvoimaiseen

luonnonsuojeluohjelmaan tai on ehdotettu tai sisällytetty valtioneuvoston päätöksen mukaiseen Natura 2000 -verkostoon, taikka tällaisen alueen käyttöoikeus. Sama koskee aluetta, joka rajoiltaan vähäisessä määrin poikkeaa luonnonsuojeluohjelmasta tai verkostosta edellyttäen, että luonnonsuojelu tai muu yleinen etu vaatii lunastamista.

64 §

Natura 2000 -verkosto

Valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottamaa tai verkostoon sisällytettyä aluetta koskevien luonnontieteellisten tietojen tarkistamisesta päättää kuitenkin ympäristöministeriö.

Valitusoikeudesta valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätöksestä on vastaavasti voimassa, mitä 61 §:n 1, 3 ja 4 momentissa säädetään.

65 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Edellä tarkoitettu vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös osana ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ympäristöministeri *Jouni Backman*

Laki**luonnonsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun luonnonsuojelulain (1096/1996) 39 §:n 3 momentti, 40 §:n 1 momentti, 44 §:n 3 momentti, 49 §:n 4 momentti, 52 §:n 2 momentti, 64 §:n 3 momentti ja 65 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 44 §:n 3 momentti ja 64 §:n 3 momentti laissa 492/1997 ja 65 §:n 1 momentti laissa 371/1999, sekä

lisätään 64 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 492/1997, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

Rauhoitussäännökset

Ympäristöministeriö voi kieltää selkärangattoman eläimen sellaisen pyyntikeinon, joka voidaan todeta luonnonsuojelun kannalta haitalliseksi.

Selkärangattoman eläimen sellainen pyyntikeino, joka luonnonsuojelun kannalta on haitallinen, on kielletty. Tarkemmat säännökset kielletyistä pyyntikeinoista annetaan ympäristöministeriön asetuksella.

40 §

Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin

Kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun. Sellainen eläin voidaan kuitenkin toimittaa poliisille tai tutkittavaksi kuolinsyyn toteamiseksi.

40 §

Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin

Kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun. Sellainen eläin voidaan kuitenkin toimittaa *valtion tutkimuslaitokselle* tutkittavaksi kuolinsyyn toteamiseksi.

44 §

Uhanalaisten lajien kansainvälinen kauppa

Ympäristöministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun Euroopan yhteisön asetuksen täytäntöönpanemisesta. Ministeriö voi antaa Luonnontieteelliselle keskusmuseolle mainitun asetuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiantuntijatehtäviä.

Ympäristöministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun Euroopan yhteisön asetuksen täytäntöönpanemisesta. Ministeriö voi *päättää* antaa Luonnontieteelliselle keskusmuseolle mainitun *Euroopan yhteisön* asetuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiantuntijatehtäviä.

49 §

Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset

Suomen ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen tämän pykälän 2 momentin kiellosta direktiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla. Vastaavasti lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus sanotun direktiivin artiklassa 9 mainituilla perusteilla.

49 §

Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset

Alueellinen ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen tämän pykälän 2 momentin kiellosta direktiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla. Vastaavasti lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus sanotun direktiivin artiklassa 9 mainituilla perusteilla.

52 §

Valtion lunastusoikeus

Ympäristöministeriö saa *ilman valtioneuvoston lupaa* lunastaa alueen, joka sisältyy lainvoimaiseen luonnonsuojeluohjelmaan, tai tällaisen alueen käyttöoikeuden. Sama koskee aluetta, joka rajoiltaan vähäisessä määrin poikkeaa luonnonsuojeluohjelmasta edellyttäen, että luonnonsuojelu tai muu yleinen etu vaatii lunastamista.

Ympäristöministeriön päätöksellä saadaan luonnonsuojelualueen perustamista varten lunastaa *alue*, joka sisältyy lainvoimaiseen luonnonsuojeluohjelmaan *tai on ehdotettu tai sisällytetty valtioneuvoston päätöksen mukaiseen Natura 2000 -verkostoon, taikka* tällaisen alueen käyttöoikeus. Sama koskee aluetta, joka rajoiltaan vähäisessä määrin poikkeaa luonnonsuojeluohjelmasta *tai verkostosta* edellyttäen, että luonnonsuojelu tai muu yleinen etu vaatii lunastamista.

64 §

Natura 2000 -verkosto

Valitusoikeudesta valtioneuvoston päätöksestä on vastaavasti voimassa, mitä 61 §:n 1, 3 ja 4 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottamaa tai verkostoon sisällytettyä aluetta koskevien luonnontieteellisten tietojen tarkistamisesta päättää kuitenkin ympäristöministeriö.

Valitusoikeudesta valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätöksestä on vastaavasti voimassa, mitä 61 §:n 1, 3 ja 4 momentissa säädetään.

65 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on, *jollei hankkeeseen ole sovellettava ympäristövaikutusten arviointista annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä*, asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

65 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. *Edellä tarkoitettu vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös osana ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 . _____